

PROPOZÍCIE

Jazykom tanca 2025

28. ročník
celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky
choreografií folklórnych súborov a tanečných zoskupení

november 2024

1. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

1.1. Charakteristika súťaže

- 1.1.1. Celoštátna postupová súťaž a prehliadka choreografií folklórnych súborov a tanečných zoskupení je **vrcholným podujatím** tohto druhu na Slovensku.
- 1.1.2. Súťaž je určená folklórnym súborom a tanečným zoskupeniam dospelých¹.
- 1.1.3. Súťaž nie je tematicky zameraná ani vymedzená.
- 1.1.4. Súťaž sa koná **každé tri roky**.

1.2. Ciele súťaže

- 1.2.1. **Hlavným cieľom súťaže** je nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a umelecko-odborný rast jednotlivcov a kolektívov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie umeleckej tvorby v oblasti tradičného ľudového umenia a jeho folklorizovaných prejavov.
- 1.2.2. Ďalšími cieľmi sú:
 - 1.2.2.1. aktivizovať činnosť a podporovať rozvoj folklórnych súborov, tanečných zoskupení, tvorcov, choreografov a interpretov,
 - 1.2.2.2. viesť k využívaniu originálnych výrazových prostriedkov, scénických a dramaturgických prístupov,
 - 1.2.2.3. popularizovať výchovu ľudovým umením a poukazovať na jej význam v komplexnej výchove,
 - 1.2.2.4. viesť k využívaniu originálnych výrazových prostriedkov, scénických a dramaturgických prístupov,
 - 1.2.2.5. viesť k poznávaniu tradičnej ľudovej kultúry Slovenska a oblastí historicky obývaných Slovákmi.

1.3. Riadenie súťaže

- 1.3.1. Vyhlasovateľom, odborným garantom a hlavným finančným partnerom je Národné osvetové centrum z poverenia Ministerstva kultúry SR.
- 1.3.2. Organizátormi sú regionálne a krajské osvetové a kultúrne strediská, mestské kultúrne strediská a ďalšie kultúrne subjekty.
- 1.3.3. Súťažiaci majú na všetkých stupňoch súťaže v prípade, že je to vo finančných možnostiach organizátora, zabezpečené cestovné náhrady, stravu/občerstvenie a pri viacdňových podujatiach aj ubytovanie.

2. ŠTRUKTÚRA SÚŤAŽE

2.1. Kolá súťaže

- 2.1.1. Súťaž má postupový charakter a je **dvojstupňová**:
 - 2.1.1.1. krajské súťaže a prehliadky;
 - 2.1.1.2. celoštátna súťaž a prehliadka.
- 2.1.2. Základným stupňom súťaže je krajské kolo. Víťazi krajských kôl postupujú do celoštátneho kola.
- 2.1.3. Súťaž na každom stupni pozostáva zo súťažných vystúpení, interného hodnotenia poroty, odborného seminára a môže byť obohatená o workshopy alebo iné aktivity.

¹ Ak to choreografia/program vyžaduje, v diele môžu v nevyhnutnom počte účinkovať aj detskí interpreti.

2.1.4. Odborný rozborový seminár **ako najdôležitejšia** súčasť každého stupňa súťaže je adresný, dôsledný a opiera sa o kritériá hodnotenia uvedené v propozíciách. Realizuje sa stretnutím odbornej poroty a účastníkov, na ktorom porota urobí dôkladnú analýzu jednotlivých súťažných čísel.

2.1.5. Termíny na ukončenie krajských kôl súťaže sú uvedené v samostatnom dokumente zverejnenom na stránke Národného osvetového centra.

2.2. Súťažné kategórie

- A. **kategória:** choreografie prezentujúce tradičnú formu folklórneho materiálu a tradičné príležitosti
- B. **kategória:** tanečno-divadelné diela vychádzajúce alebo inšpirované tradičným materiálom s dejovou líniou alebo vyjadrením témy a myšlienky
- C. **kategória:** komponovaný scénický autorský program

3. PODMIENKY PRE SÚŤAŽIACICH

3.1. Prihlasovanie

3.1.1. Na súťaži sa môžu zúčastniť všetky folklórne súbory a tanečné zoskupenia, ktoré vyvíjajú svoju umeleckú činnosť na území Slovenskej republiky alebo ich členovia majú štatút Slováka žijúceho v zahraničí a prezentujú najmä materiál z územia Slovenska, presahujúcich hraničných regiónov alebo z oblastí historicky obývaných Slovákmi.

3.1.2. Do krajského kola súťaže sa kolektívy prihlasujú **podľa miesta svojho sídla alebo pôsobenia**.

3.1.3. Do súťaže sa **prihlásite** vyplnením elektronického formulára na stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.

3.2. Súťažné podmienky

3.2.1. Kolektív prechádza všetkými stupňami súťaže **s tým istým súťažným vystúpením**, ktoré uvedie v základnom stupni súťaže.²

3.2.2. Celkový počet členov vo všetkých zložkách kolektívu môže byť **maximálne 45**. Výnimku tvorí kategória C.

3.2.3. Súťažné čísla môžu mať trvanie **5 – 20 minút** v kategóriách **A a B** a **minimálne 30 minút** v kategórii **C**.

3.2.4. Súťažiaci sa **nemôžu** prezentovať so súťažným programom, s ktorým sa **už v minulosti zúčastnili** na celoštátnej súťaži alebo ktorý je **starší ako 5 rokov**.

3.2.5. V prípade kategórie C súťažiaci zasielajú videozáznam programu organizátorovi a odbornému garantovi celoštátnej súťaže, ktorým je Národné osvetové centrum. Program nesmie byť starší ako 3 roky. Videozáznam musí byť vyhotovený statickou kamerou, ktorá zaberá celú scénu. Videozáznam nesmie byť postprodukčne upravený (napr. vizuálne efekty, zvukové efekty, prestrihy).

3.2.6. Z jedného folklórneho súboru či tanečného zoskupenia môže byť prihlásené **maximálne 1 súťažné číslo** do jednej z kategórií **A alebo B**. Popritom môže kolektív prihlásiť súťažné číslo i do kategórie C.

3.2.7. **Hudobný sprievod** v kategórii **A** je akceptovaný **len v živom predvedení**, v kategórii **B a C** je akceptovaný v živom alebo **aj v reprodukovanom predvedení** podľa potrieb diela.

² Medzi stupňami súťaže môže kolektív v súťažnom vystúpení robiť úpravy na základe odporúčaní odbornej poroty.

3.2.8. **Slušné správanie** je nevyhnutnou podmienkou pre všetkých súťažiacich. Zahŕňa dodržiavanie pravidiel etiky, rešpekt voči ostatným, korektnú komunikáciu a vyhýbanie sa urážlivým či nevhodným prejavom. Súťažiaci musia prejavovať ohľaduplnosť a správať sa tak, aby svojím správaním neprispievali k vytváraniu napätia alebo konfliktov. Porušenie tohto kritéria môže byť dôvodom na okamžité vyradenie zo súťaže.

3.3. **Kolektívy zahraničných Slovákov** sa prihlasujú e-mailom na adresu zodpovedného zamestnanca Národného osvetového centra a sú povinné zaslať videozáznam súťažného čísla najneskôr 30 dní pred termínom konania celoštátneho kola súťaže Národnému osvetovému centru. Postup na celoštátne kolo vyhodnotí Národné osvetové centrum v spolupráci s vybranými odborníkmi.

4. POŽIADAVKY NA ORGANIZÁTOROV

4.1. Krajské súťaže a prehliadky

- 4.1.1. Musia sa uskutočniť v termíne uvedenom v samostatnom dokumente zverejnenom na stránke Národného osvetového centra.
- 4.1.2. Informácie o termíne a konaní krajského kola je potrebné zadať do systému prihlasovania Národného osvetového centra čo najskôr po vyhlásení celoštátnej súťaže.
- 4.1.3. Po zadaní celoštátneho kola súťaže do systému prihlasovania je **možné požiadať o finančné prostriedky** na jeho realizáciu. Pravidlá, procesy a spôsob financovania súťaží upravujú samostatné dokumenty vydané Národným osvetovým centrom. Na nižšie kolá súťaží nie je potrebné žiadať finančné prostriedky, Národné osvetové centrum ich bude prideľovať na základe paušálu.
- 4.1.4. Organizátori jednotlivých kôl majú za úlohu pred konaním súťaže **skontrolovať prihlášky** súťažiacich a v prípade porušenia súťažných podmienok súťažiacich **upozorniť a vyzvať** na nápravu. V opačnom prípade nemôžu byť do súťaže prijatí.
- 4.1.5. Po skončení krajského kola označí organizátor postupujúcich interpretov a kolektívov do celoštátneho kola priamo v systéme prihlasovania.
- 4.1.6. **Protokol o udelení cien a výsledkov a hodnotiacu správu** predsedu poroty treba zaslať **najneskôr do 7 dní** po ukončení súťaže zodpovednému pracovníkovi Národného osvetového centra.
- 4.1.7. **Hodnotiacu správu** predsedu poroty je potrebné nahráť do systému prihlasovania **najneskôr do 7 dní** po ukončení súťaže. Vzor formulára správy je prílohou týchto propozícií.
- 4.1.8. Organizátor krajskej prehliadky zabezpečí **audiovizuálnu dokumentáciu** podujatia a dodá ju do Národného osvetového centra najneskôr **1 mesiac** pred termínom konania celoštátneho kola súťaže.
- 4.1.9. Pri tvorbe propagačných materiálov **uvádza** organizátor daného kola súťaže **Národné osvetové centrum výlučne v súlade** s dokumentom Povinnosti organizátorov pri propagácii jednotlivých kôl súťaží.
- 4.1.10. Na propagačných materiáloch je nevyhnutné **uviesť hlavný názov** postupovej súťaže „Jazykom tanca“ a taktiež **podnázov** „28. ročník celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky choreografií folklórnych súborov a tanečných zoskupení“.

- 4.1.11. **Diplomy** sa tvoria v znení uvádzajúcom **názov choreografie, autora choreografie** a informáciu, **v interpretácii** ktorého **kolektívu** bola choreografia uvedená. Diplom dostane autor choreografie, ako aj interpret (súbor, zoskupenie).

4.2. Celoštátna súťaž a prehliadka

- 4.2.1. Organizátorom je Stredoslovenské osvetové stredisko v Banskej Bystrici.
- 4.2.2. Národné osvetové centrum ako odborný garant tvorí dramaturgickú koncepciu a je zodpovedné za obsahovú stránku celoštátneho podujatia.
- 4.2.3. Pri tvorbe propagačných materiálov spolupracuje organizátor celoštátneho kola súťaže so zodpovedným pracovníkom Národného osvetového centra a **uvádza Národné osvetové centrum výlučne v súlade** s dokumentom Povinnosti organizátorov pri propagácii jednotlivých kôl súťaží.
- 4.2.4. Celoštátne kolo súťaže môže upraviť komunikáciu na propagačných materiáloch zjednodušením podnázvu súťaže a nazývať podujatie festivalom.

5. HODNOTENIE SÚŤAŽE

5.1. Poroty

- 5.1.1. Na objektívne hodnotenie súťažných vystúpení sa zostavujú odborné poroty z aktívnych odborníkov v oblasti etnológie, etnochoreológie, choreografie, tanečnej pedagogiky, etnomuzikológie a pod. s adekvátnou viacročnou praxou. V kategórii B sa do odborných porôt okrem uvedených odborníkov ako členovia prizývajú odborníci z radov režisérov, dramaturgov a scénografov.
- 5.1.2. Poroty musia mať **5 – 7 členov**, pričom odporúčaný počet porotcov je kvôli hlasovaniu nepárny. Pri hodnotení jednotlivých kategórií odporúčame vyšší počet členov, pretože je potrebné, aby boli v porotách zastúpení odborníci na tradičnú ľudovú kultúru, ako aj špecialisti na scénické spracovanie.
- 5.1.3. Vymenovanie porotcov
- 5.1.3.1. **Krajské poroty** navrhujú organizátori jednotlivých kôl súťaží, ich zloženie konzultujú s odbornými pracovníkmi Národného osvetového centra. Zloženie týchto porôt podlieha písomnému e-mailovému schváleniu odbornými pracovníkmi NOC. Následne poroty vymenujú riaditelia osvetových stredísk, ktoré organizujú krajské kolá súťaže. Organizátorom odporúčame vyberať porotcov zo zoznamu porotcov, ktorý tvorí prílohu týchto propozícií.
- 5.1.3.2. Programovú radu a celoštátnu porotu **vymenuje generálny riaditeľ Národného osvetového centra**. Programová rada sa skladá spravidla z vybraných členov krajských a celoštátnych porôt a odborných pracovníkov Národného osvetového centra.
- 5.1.4. Člen/-ka odbornej poroty na každom stupni súťaže **nesmie byť v konflikte záujmov**, t. j. v porote nemá pôsobiť porotca/-kyňa, ktorý/-á je **vedúcim/-ou** súťažného kolektívu, **autorom/-kou** súťažného čísla alebo je **v blízkom príbuzenskom vzťahu** s účinkujúcimi či autorom/-kou.
- 5.1.5. Člen/-ka odbornej poroty na každom stupni súťaže musí mať na túto funkciu **osobnostné predpoklady a ľudský prístup, pričom**

- 5.1.5.1. hodnotí nezávisle a v súlade s kritériami hodnotenia;
- 5.1.5.2. dodržiava hranice korektného pracovného vzťahu, ku všetkým účastníkom a zložkám, ktoré sa podieľajú na koordinácii, príprave a realizácii podujatia, pristupuje s rešpektom;
- 5.1.5.3. správa sa dôstojne, eticky a profesionálne;
- 5.1.5.4. dodržiava zásady rovnakého zaobchádzania a nediskriminuje z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupiny, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

5.1. Hodnotenie súťaže

- 5.1.1. Hodnotenie na všetkých stupňoch súťaže sa vykonáva zaradením všetkých súťažiacich v súťažných kategóriách **do zlatého, strieborného a bronzového pásma**, príp. **mimo nich**.
- 5.1.2. Ďalej sa na krajskom stupni súťaže môže udeliť **jeden priamy postup** do vyššieho kola.⁴ Na celoštátnom kole súťaže sa udeľuje spravidla **jeden titul laureáta** v každej kategórii.
- 5.1.3. V odôvodnených prípadoch môže porota udeliť **špeciálne ceny**.
- 5.1.4. Ak súťažiaci poruší súťažné podmienky, toto porušenie sa pri hodnotení súťažného čísla **nezohľadňuje**. Porota je však povinná súťažiacich upozorniť na nedodržanie podmienok a v prípade postupu do vyššieho kola ich vyzvať, aby sa striktne **riadili pravidlami súťaže**. V prípade závažného porušenia podmienok môžu byť súťažiaci zo súťaže **vyradení**.
- 5.1.5. Na **krajskej úrovni** spracúva a odovzdáva organizátorom výsledky súťaže vo forme **hodnotiacej správy**, ktorá obsahuje odbornú analýzu a zdôvodnenie rozhodnutia poroty, **predseda poroty**. Na **celoštátnej úrovni** to vykonáva **každý člen odbornej poroty**. Hodnotiaca správa je prílohou k propozíciám.

5.2. Kritériá hodnotenia

A. kategória:

- 5.2.1. Spracovanie materiálu s rešpektovaním choreografických, dramaturgických a režijných princípov.
- 5.2.2. Rešpektovanie podoby a funkcie tradičnej príležitosti (zábavný, obradový či slávnostný repertoár; zvykoslovný materiál a pod.).
- 5.2.3. Rešpektovanie zákonitostí daného typu tanca a úroveň jeho interpretácie (forma a štruktúra tanca, funkcia motívov v rámci motivických radov, etiketa tanečného prejavu – správanie a roly partnerov v tanci...).
- 5.2.4. Dodržiavanie štýlovo-interpretáčnych znakov hudobno-spevného štýlu danej lokality/regiónu a úroveň ich interpretácie (výber piesní k typu tanca, typ hudobného zoskupenia, rytmika, harmonizácia, tempo, variačná technika, súhra jednotlivých hudobných nástrojov pri skupinovej hre, komunikácia s tanečníkmi, hlasové prejavy – pokriky, ujúkanie...).
- 5.2.5. Funkčné využitie tradičného odevu, obuvi a rekvizít.
- 5.2.6. Primeranosť choreografického zámeru schopnostiam interpretov.
- 5.2.7. Celkový dojem.

⁴ Na krajskom stupni súťaže môže porota v prípade vynikajúcich vystúpení udeliť návrh na postup ešte dvom súťažným choreografiám v každej kategórii. Programová rada následne rozhodne podľa koncepcie a možností, či je možné návrhy prijať.

B. kategória:

- 5.2.8. Vhodnosť výberu témy a spracovania materiálu s rešpektovaním dramaturgických a režijných princípov a zámeru choreografa.
- 5.2.9. Funkčné využitie odevu, obuvi a rekvizít.
- 5.2.10. Tvorivý prístup pri umeleckom spracovaní a primeranosť choreografického zámeru schopnostiam interpretov
- 5.2.11. Režijná zložka – schopnosť budovať dramatickú situáciu, stavbu mizanscén, koherentnosť a vyspelosť režijnej koncepcie, schopnosť choreografa viesť interpretov a celkový temporytmus diela.
- 5.2.12. Dramaturgická zložka diela.
- 5.2.13. Interpretačná zložka – vyspelosť interpretačného (tanečného, spevného, hudobného, dramatického) prejavu, miera korešpondovania s choreografickou koncepciou diela, narábanie s motivikou, gestikou, mimikou a posturikou, schopnosť interpretov budovať/udržať dramatickú situáciu diela.
- 5.2.14. Výtvarná zložka – scénografia choreografie/programu, kostýmová zložka, rekvizity, práca so svetlom, miera korešpondovania výtvarnej zložky s celkovým vyznením choreografie/programu.
- 5.2.15. Hudobná zložka – zvládnutie hudobnej dramaturgie choreografie/programu, miera podpory hudby pri budovaní temporytmu choreografie/programu či ako hudobná zložka súvisí a pomáha celkovej dramaturgii.
- 5.2.16. Celkový dojem – súlad jednotlivých zložiek, výpoveď choreografie/programu a jej/jeho čitateľnosť.

C. kategória:

- 5.2.17. Vhodnosť výberu témy a spracovania materiálu s rešpektovaním dramaturgických a režijných princípov a zámeru choreografa.
- 5.2.18. Funkčné využitie odevu, obuvi a rekvizít.
- 5.2.19. Tvorivý prístup pri umeleckom spracovaní a primeranosť choreografického zámeru schopnostiam interpretov
- 5.2.20. Režijná zložka – schopnosť budovať dramatickú situáciu, stavbu mizanscén, koherentnosť a vyspelosť režijnej koncepcie, schopnosť choreografa viesť interpretov a celkový temporytmus diela.
- 5.2.21. Dramaturgická zložka diela.
- 5.2.22. Interpretačná zložka – vyspelosť interpretačného (tanečného, spevného, hudobného, dramatického) prejavu, miera korešpondovania s choreografickou koncepciou diela, narábanie s motivikou, gestikou, mimikou a posturikou, schopnosť interpretov budovať/udržať dramatickú situáciu diela.
- 5.2.23. Výtvarná zložka – scénografia choreografie/programu, kostýmová zložka, rekvizity, práca so svetlom, miera korešpondovania výtvarnej zložky s celkovým vyznením choreografie/programu.
- 5.2.24. Hudobná zložka – zvládnutie hudobnej dramaturgie choreografie/programu, miera podpory hudby pri budovaní temporytmu choreografie/programu či ako hudobná zložka súvisí a pomáha celkovej dramaturgii.

5.2.25. Celkový dojem – súlad jednotlivých zložiek, výpoveď choreografie/programu a jej/jeho čitateľnosť.

5.3. Ocenenia

5.3.1. V súťaži sa udeľujú vecné ceny a diplomy. Laureáti v každej kategórii budú prezentovaní v scénických programoch na **Folklórnom festivale Východná**. Ďalší úspešní účastníci môžu byť do týchto programov prizvaní.

6. KONTAKT

6.1. V prípade nejasností kontaktujte odborných pracovníkov Národného osvetového centra pre folklór a folklorizmus:

Mgr. Viktória Čolláková

Národné osvetové centrum

Námestie SNP č. 12

812 34 Bratislava

viktoria.collakova@nocka.sk

+421 2 204 71 507

Mgr. art. Ondrej Galbička

Národné osvetové centrum

Námestie SNP č. 12

812 34 Bratislava

ondrej.galbicka@nocka.sk

+421 2 204 71 254

7. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

7.1. Propozície nadobúdajú účinnosť podpísaním generálnym riaditeľom Národného osvetového centra.

7.2. Prípadné zmeny, doplnenia a spresnenia propozícií vydáva Národné osvetové centrum.

7.3. Súťaž nie je realizovaná s cieľom dosiahnuť zisk.

7.4. V dôsledku nesplnenia akýchkoľvek podmienok uvedených v týchto propozíciách nemusí byť súťažný kolektív prijatý do súťaže alebo môže byť zo súťaže vyradený.

7.5. Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasuje, že berie na vedomie, že vyhlasovateľ súťaže:

7.5.1. vyhotovením a/alebo použitím fotodokumentácie a/alebo videodokumentácie s jeho podobizňou nijakým spôsobom nezasahuje do práv súťažiaceho na ochranu osobnosti, ustanovených § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej OZ),

7.5.2. obrazové snímky (podobizne) súťažiaceho budú vyhotovené a budú ako súčasť fotodokumentácie a/alebo videodokumentácie podľa predchádzajúceho bodu použité primeraným spôsobom len a výslovne na umelecké účely a/alebo tlačové spravodajstvo a z uvedeného dôvodu, v súlade s § 12 ods. 3 OZ, súhlas dotknutého súťažiaceho nie je potrebný,

7.5.3. použitie obrazových snímok (podobizní) súťažiaceho podľa predchádzajúceho bodu nie je v rozpore s jeho oprávnenými záujmami.

7.6. Súťažiaci vo veku do 18 rokov sú povinní dostaviť sa na súťaž v sprievode dospeléj osoby (pedagóga, vedúceho súboru, rodiča alebo inej dospeléj osoby), ktorá je zodpovedná za ich ochranu a bezpečnosť, ako aj riešenie ich prípadných problémov alebo požiadaviek organizačného, zdravotného, sociálneho či obdobného charakteru.

7.7. Súťažný kolektív prihlásením do súťaže vyhlasuje, že jeho súťažný umelecký výkon nezasahuje do práv a právom chránených záujmov tretích osôb a má usporiadané všetky práva viažuce k súťažnému umeleckému výkonu.

- 7.8. Súťažný kolektív prihlásením do súťaže udeľuje Národnému osvetovému centru a organizátorom jednotlivých kôl súťaže bezodplatný súhlas na použitie súťažného svojho umeleckého výkonu v zmysle § 97 a nasl. zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon, a to najmä, avšak nielen na vyhotovenie originálu i rozmnoženiny záznamu svojho umeleckého výkonu a sprístupňovanie záznamu svojho umeleckého výkonu verejnosti v rámci realizácie aktivít a na účely šírenia osvetovej činnosti v pôsobnosti organizátorov jednotlivých kôl súťaže a Národného osvetového centra.
- 7.9. Súťažiaci vyhlasujú, že sa oboznámili s podmienkami spracúvania osobných údajov Národným osvetovým centrom, ktoré je dostupné na www.nocka.sk alebo v Národnom osvetovom centre.
- 7.10. **Prílohy k propozíciám**
- 7.10.1. Príloha č. 1 – **Hodnotiaca správa pre porotcov** (vypĺňa predseda poroty na nižších stupňoch súťaže a všetci členovia poroty na celoštátnej úrovni).
- 7.10.2. Príloha č. 2 – **Zoznam odporúčaných porotcov.**

Bratislava 27. 11. 2024

.....
Mgr. Erik Kriššák
generálny riaditeľ